

Orienteringsutbildningen var noggrant upplagd medan tävlingsidrotten mestadels fick äga rum på fritiden. Betecknande var att under somrarna hade man en kväll i veckan en träningsorientering där befäl, ofta med familj, och värnpliktiga drog iväg med bil och personlastbil till Tiveden eller något annat område. Samverkan med F6, S2 och från 1984, K3 idrottsavdelningar samt de civila klubbarna i hela Skaraborg var omfattande vad gäller framtagning av nya kartor, banläggningar och arrangemang av tävlingar. SOK Träff i Karlsborg har under alla år starkt bidragit till att hålla orienteringen på hög nivå i våra trakter. Varje år arrangerades Skol M i dagorientering, nattorientering och fälttävlan vid FJS. Det var obligatoriskt deltagande och blev tillsammans med sju ytterligare tävlingar en del av det årliga vitsordet i "fysisk prestationsförmåga" för skolans befäl.

Inom Krigsmakten, senare Försvarsmakten, skulle varje förband delta med ett visst antal befäl och värnpliktiga vid Milomästerskap (landet var indelat i sex militärområden) samt MM (kan sägas vara SM för anställda och värnpliktiga inom hela Försvarsmakten). Stora arrangemang med hundratals deltagare, såväl individuella som lagtävlingar. Stor vikt lades vid prestationer och arrangemang och stor prestige rörde mellan förbanden.

Under 1950-talet blev FJS tre gånger lagmästare i fälttävlan och erövrade därmed för evigt Kungens Kanna, kanske försvarets mest värdefulla pris. Det finns ännu idag förvarat i Karlsborg. Välkända ortsbor som ingick i de olika tremannalagen var Tore "Sam" Samuelsson och Börje Josefsson, den sistnämnde sedermera flerfaldig DM-mästare både civilt och militärt. I slutet av 50-talet instiftades Armébudkavlen i sexmannalag för förband och tremannalag för militära skolor och staber. Obligatoriskt deltagande för samtliga enheter.

År 1960 erövrade FJS andra plats och de därpå följande c:a trettio åren fanns de ständigt med bland topp tio i sexmannaklassen. Antalet deltagande förband var under den här tiden fler än femtio.

Välkända ortsbor och fallskärmsjägare under de här tävlingarna: Magnus Eriksson (C FJS), Ingvar Brämersson (vann även två gånger SM i fälttävlan), Kurt Arnholm, Bengt Persson, Per Lidman, Ingvar Krancher, Hasse Nordin.

En mycket framgångsrik fälttävlare, såväl sommar- som vintertid, under FJS första år var Oskar Norman. Han tillhörde förbandet A4 i Östersund men hade i likhet med många militärer efter kriget sin uppväxt i Norrbotten.

Vpl fallskärmsjägaren Ingmar "Bottnaryd" Gustafsson gjorde år 1969, med flera junior-SM bakom sig, nästan rent hus genom att bl.a vinna MM i orienteringens seniorklass, bli lagmästare i samma gren tillsammans med Bertil Lööf (idrottsbefäl vid FJS) och Ingvar Krancher. 1970 vann han MM i vinterfälttävlan och ingick då även i segrande laget med Per Lidman och Björn Fransson. Den sistnämnde vann sedan samma år SM i fälttävlan.

Bland många namn med ett flertal svenska och militära segrar måste nämnas Arne Johansson, Fjärås IF som efter sin värnpliktstid vid FJS 70/71 bl.a blev lagvärldsmästare tre gånger - 1972, 1974 och 1976.

FJS arrangerade Armémästerskapet i budkavleorientering 1972. Man var också delarrangör 1978 av en av den internationella 5-dagarsorienteringens etapper samt SM i fälttävlan 1979. Per Lidman och Ingvar Krancher bar ett stort ansvar under dessa tävlingar. De civila klubbarna i Skaraborg gav också en ovärderlig hjälp vid banläggning, kartframtagning, kontakt med markägare mm.

Skidåkning fanns självfallet med bland Försvarsmaktens prioriterade idrotter med förbandsvisa obligatoriska tävlingar inom hela FM och inom det egna militärområdet. För FJS var det lika högt skattat som vid norrlandsförbanden mht det mål förbandet utbildades mot. I utbildningen ingick därför bl. a c:a tre månaders vinterutbildning. Repetitionsövningar, fältövningar och vissa kurser var också förlagda till Norrland (Kiruna, Boden, Kalix, Östersund, Vidsel). FJS chef 1971 - 82, Torbjörn Elming, med rötter i Vuollerim, och under många år bosatt i Forsvik, var i många avseenden en föregångsman bl. a inom skidåkning med fina placeringar i MM men även som ledare inom civil och militär skid-idrott.

En annan norrlänning med rötter i Vettasjärvi, Bengt Persson, och sedan 1970 bosatt i Karlsborg, var under decennier den bäste skidåkaren bland befälet och den mest framstående vpl var Rutger Simonsson med som bäst omkring 10:e plats i Vasaloppet. Han blev senare officer och överste och bl.a chef för den militära GIS (gymnastik och idrottsskolan) vid Karlberg i Sthlm som utbildade förbandens idrottsbefäl och gav understöd i allehanda idrottsliga ärenden. Magnus Eriksson var också chef för GIS efter sin tid som C FJS .

Bland många tävlingar pågick under några år en uppskattad patrulltävling på nordkalotten mellan FJS, Jägarskolan i Kiruna och brigaden i Nordnorge. I laget ingick två befäl och två vpl med packning och vapen. 1978 vann Harry Thornéus med sin patrull i norrmännens egen lya, Setermoen, en riktigt god prestation.

Men nu över till en annan militär idrottsgren nämligen **militär femkamp**. Redan år 1952 vann FJS MM i lagtävlingen med bl.a Göran Lorichs i laget. Vpl-klassen vanns av Rolf Kjellin. Året efter vann FJS åter lagtävlingen men Göran Lorichs hade då ersatts av tvillingbrodern Bengt som senare blev individuell världsmästare och vann många nationella mästerskap. Båda bröderna gjorde senare civila karriärer där Bengt under många år var Sv. Golfförbundets generalsekreterare och erkänd banarkitekt.

Den mest meriterade FJS aren inom femkampen blev dock Rolf Björklund som 1967 tog en silvermedalj individuellt vid VM i Uppsala och ingick i det segrande laget. Året efter gick VM i Brasilien och där blev han trea och ingick även då i det segrande laget. Han vann fyra SM och hade en tid världsrekordet på hinderbanan samt i skyttet. Han var en mycket omtyckt och utvecklande idrottsofficer vid FJS och var den förste att testa plastlängdskidor. Det skedde under vinterutbildningen i Boden vintern 1972 då han presenterade sina rödvita Fischerskidor.

En profil med fina meriter, uppväxt och boende i Karlsborg många år, är Kurt "Nappe" Lindgren och andra med landslagsmeriter och stora framgångar både nationellt och internationellt är Mats Jansson, Mats Johansson-Hollekim och Gösta Wikdal. De tre sistnämnda sedan många år boende i närområdet. Claes Wallenius och Ulf Rabe vilka gjorde sin värnplikt vid FJS nådde också stora framgångar och hade sina rötter i Skaraborg. Ända fram till 90-talet vann befäl och vpl vid FJS dussintals med individuella segrar och lagsegrar både inom landet och i den internationella femkampen.

Fallskärms hoppning som tävlingsgren inleddes som tidigare nämnts när Sv. Fallskärmsklubben grundades 1955 i Karlsborg. Det första hoppet i klubbens regi skedde på Storsjöns is februari 1956 med fjällflygaren Gunnar "Spökis" Andersson vid spakarna. Förste hoppare var Göran Lorichs och övriga sex hoppare var alla befäl vid FJS. Under sommaren deltog sedan Göran Lorichs, Olle Falkerheim och Harald Åstrand som observatörer vid det tredje VM:et i Moskva. De närmaste åren utvecklades sporten starkt med nya klubbar och alltfler hoppare. Dominansen bland medlemmarna var de första åren befäl, före detta befäl och värnpliktiga från FJS men efterhand som kursverksamheten kom igång sökte sig alltfler med annan bakgrund till den nya sporten. Rekryteringen till både FJS och SFK ökade i takt med den starkt ökande uppvisnings- och tävlingsverksamheten.

1964 deltog Sverige för första gången i VM som gick i Leutkirch, Västtyskland. Efter några år ändrades SFK till SFF (Svenska Fallskärmsförbundet) och man fick anslutning till RF(Riksidrottsförbundet). Sedan den här tiden har sporten utvecklats på alla områden och dagens tävlingar har ofta deltagare från ett fyrtiotal länder. Fram till 70-talet dominerades Sveriges deltagare av före detta grabbar som gjort sin värnplikt vid FJS men när den nya grenen formationshoppning tillkom så kom hoppare med annan bakgrund in i sporten liksom att alltfler tjejer också anslöt.

FJS befäl som under åren tävlat i VM är Torkel Seth, Björn Olsson, Mikael Quick och Rolf Käck. De två förstnämnda nådde störst framgångar både internationellt som här hemma. Många före detta värnpliktiga vid FJS har nått stora framgångar. Kent Pettersson blev Viggenpilot vid F6 samtidigt med en mycket framgångsrik karriär som tävlingshoppare. Reijo Asikainen som var civilanställd vid F6 säkerhetsmaterielavdelning tillhörde under ett par år den högsta internationella nivån i precisionshoppning.

Det internationella militära idrottsförbundet, CISM (Conseille International du Sport Militaire) bildades 1948 som en organisation för militärt idrottsligt utbyte mellan länder utanför den östliga militäralliansen Warszawapakten. Fallskärms-hoppning fick en egen sektion inom Sveriges militära idrottsförbund (SMI) 1971. Sektionen leddes, så länge den fanns, från FJS. För deltagande i CISM-M krävdes att man var yrkesofficer men denna regel uppluckrades efterhand. År 1979 arrangerades CISM-M i Karlsborg. Av politiska orsaker framtogs Chile arrangörskapet detta år och Sverige fick Istället ta över arrangemanget. Det blev i ett ganska sent skede, vilket medförde att endast nio länder, deltog mot normalt c:a tjugo. Alltnog så blev det hela en stor succé där Karlsborgs kommun, Försvarsmakten, Industrin och ett stort antal frivilliga var engagerade. Själva tävlingen med all kringverksamhet var förlagd till F6 och särskilt uppskattat var att våra DC-3:or som användes vid FJS blev hoppfarkoster. Vid den här tiden hade helikoptrar mestadels övertagit rollen för denna uppgift. I Sverige hade vi en elitgrupp om 10 - 15 yrkesofficerare, både män och kvinnor, från hela Försvarsmakten. Debuten internationellt skedde 1971 i Portugal slutade i katastrof i och med att Torkel Seth omkom i sitt första tävlingshopp. Efter ett uppehåll kom vi igen 1973 då tävlingen gick i Belgien (Schaffen) där Claes Ljunggren, Per Lidman och Rolf Käck deltog. En som också bör nämnas bland många elithoppare är reservofficeren vid FJS, Nils "Nicky" Gyllenkrok som när fyrkantfallskärmen revolutionerade sporten i början av 70-talet under några år blev en mycket framgångsrik tävlingshoppare. En annan reservofficer, Sven Mörtberg, som idag är riksinstruktör inom SFF innehar flera världsrekord i storformationshoppning.

Skytte har av naturliga skäl alltid varit ett stort inslag i den militära utbildningen och därmed också inom tävlingsidrotten. Skytte ingick ju också som nämnts i fälttävlan och femkampen. Bland de vpl vid FJS utsågs varje årsklass "bäste skytt" och han förärades med ett gevär m/96 med plåt och inskription.

Bland många framgångsrika skyttar under åren kan nämnas Gösta Wikdal och Stig-Uno Pettersson vilka båda hade pistolskytte som sin tävlingsgren. De bor ännu i våra trakter.

När FJS upphörde som eget förband 2007 hade dess idrottsförening redan drygt tio år tidigare lagts ner och när fallskärmsjägare sedan dess tävlar militärt eller civilt representerar man K3 respektive K3 IF.

Den här förändringen skedde främst ur ekonomisk synpunkt. De årliga avgifterna till Riksidrottsförbundet och Skytteförbundet ansågs för höga.

Fallskärmsjägarnas arv och identitet vårdas idag inom Fallskärmsjägarklubben. Vi håller till vid den ursprungliga platsen intill Vätternstranden med sina kvarvarande baracker och med DC:3an, staty, minnessten, bastu med flera symboler. På platsen finns även hopptornet som ännu idag används för utbildning.

Oavsett tidens förändringar så stödjer klubben i hög grad fallskärmsjägarskvadronens och medlemmarnas idrottande och friluftsverksamhet.

Här kan nämnas deltagande i Lidingöloppet, Vasaloppet, Cykelvasan, Para Endurance Race (en uthållighetstävling om sju mils löpning för tvåmannalag), fjällmarsch vintertid mm.

Stipendium finns också att söka för idrottsverksamhet av klubbmedlemmarna. Klubbdräkterna och klubbmärken har växlat under åren men gemensamt är den vinröda färgen (baskerfärgen) samt utbildningstecknet Örnen.

Som avslutning på denna summariska beskrivning av idrotten vid FJS och dess idrottsförening under ett halvt sekel kan nu konstateras att Försvarsmakten står inför uppbyggnad efter den största avrustning sedan trettioalet som igångsattes för tre decennier sedan. I samband med förbandsslakten lade man också ned GIS (Gymnastik och Idrottsskolan), Svenska. Militära idrottsförbund samt de regionala idrottsledningarna när militärområdena avskaffades.

Förhoppningen är att idrotten nu åter får en naturlig och viktig roll till gagn för utbildningen men minst lika viktig för att ge den anställda god hälsa, stimulerande utmaningar och arbetsglädje. Försvarsmaktens anställda har här också ett samhällsansvar och kan ute i landet hjälpa till med att ge alla samhällsgrupper sunda levnadsvanor.

Karlsborg 2021-05-23

Rolf Käck /rolfkack3@gmail.com.